

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Бондаренко-Берегович Валерії Валентинівни на тему: «Управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі», представленій на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 – економіка

В результаті розгляду, опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційної роботи, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації Бондаренко-Берегович Валерії Валентинівни, а також за підсумками проведеного фахового семінару, визначено наступне:

Актуальність теми дослідження і отриманих результатів. Сучасні умови сьогодення, економічна та політична ситуації в Україні несуть за собою ряд небезпек, ризиків та загроз, що породжують низку економічних проблем. Це потребує удосконалення існуючих форм, методів та інструментів нейтралізації негативних впливів на економічну сферу підприємства. Тому, особливо актуальним в системі господарювання є прийняття своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень з метою забезпечення ефективного управління економічною безпекою підприємства.

Проблемам формування теоретико-методичних аспектів управління економічною безпекою підприємств присвятили праці такі вчені та практики, як: Г.М. Калетнік, І.В. Гончарук, А.Г. Мазур, Т.М. Карпанюк, Р.В. Логоша, О.Г. Шпикуляк, Л.О. Вдовенко, Н.Л. Правдюк, О.Л. Польова, Н.Е. Аванесова, О.О. Сосновська, Ж.В. Гарбар, О.І. Барановський, І.О. Бланк, В.М. Геєць, М.П. Денисенко, Л.І. Донець, Т.О. Меліхова, К.С. Салига, С.Я. Салига, Л.М. Худолій, І.І. Яремко та ін.

Віддаючи належне значному науковому доробку вчених, варто зазначити, що залишаються нерозкритими в повній мірі питання щодо забезпечення процесів управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі. Необхідність вирішення зазначених проблем зумовлює вибір теми, мети, завдань, об'єкта, предмета, структури, теоретичної та практичної значимості дисертаційної роботи.

Емпіричну базу дослідження становлять дані Державної служби статистики України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерства фінансів України та міжнародних інституцій, монографії, наукові статті, дисертаційні роботи вітчизняних науковців, наукові праці зарубіжних дослідників.

Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень Вінницького національного

аграрного університету і є складовою частиною науково-дослідних тем: «Управління розвитком економічних систем в умовах міжнародної конвергенції аграрного бізнесу» (номер державної реєстрації 0117U004204, термін виконання 2017-2021 рр.); «Фінансовий контроль в системі управління економічною безпекою суб'єктів господарювання» (номер державної реєстрації 0118U100563, термін виконання 2019-2023 рр.), де автором визначено основні загрози та ризики у діяльності підприємств; удосконалено методичні підходи до аналізу економічної безпеки підприємств.

Наукова новизна основних результатів дослідження. Наукова новизна отриманих результатів визначається обраною темою дослідження, його теоретичною та практичною значимістю з огляду на актуальність роботи. Дисертаційне дослідження виконане здобувачем особисто, містить наукові положення та наукові результати, що характеризуються як науково значимі з огляду на потреби теорії та практики за спеціальністю 051 «Економіка».

Основні теоретичні положення наведені в дисертації, стосуються теоретико-методологічних положень щодо управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі.

Найвагоміші результати, що формують наукову новизну, стосуються таких положень:

удосконалено:

- систему управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі підсистемою, що включає структурні елементи управління інноваційною безпекою, управління ризиками та розробка заходів підтримки інноваційної безпеки підприємства;

- інструментарій інформаційної-аналітичної підсистеми моніторингу економічної безпеки підприємств хлібопекарської галузі з метою забезпечення ефективної взаємодії структурних підрозділів підприємства, та забезпечення оперативною аналітичною інформацією фінансово-господарської діяльності підприємства;

- теоретичні підходи формування системи управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі, де враховано теорію системності та системного аналізу у сфері економічної безпеки в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів, загроз, ризиків, небезпек, які безпосередньо та опосередковано впливають на підсистему;

набули подальшого розвитку:

- теоретична сутність економічної безпеки підприємств хлібопекарської галузі, що включає авторський підхід доповнення складу інноваційною безпекою підприємства;

- визначення основних чинників забезпечення економічної безпеки підприємства, серед яких для підприємств хлібопекарської галузі можна виділити інституційно-правове забезпечення, об'єкти та суб'єкти управління,

основні функції та властивості, а також методи та особливості управління реалізацією готової продукції;

- теоретико-методичні положення оцінки системи управління економічною безпекою підприємства, які полягають у виявленні загроз фінансово-господарської діяльності підприємства, що негативно впливають на його фінансовий стан;

- систематизація індикаторів виявлення економічних загроз, що сприяло розробці відповідних заходів щодо посилення економічної безпеки підприємств хлібопекарської галузі;

- оцінка сучасного стану підприємств хлібопекарської галузі, що дозволило виявити основні тенденції їх розвитку на шляху досягнення економічної безпеки;

- забезпечення економічної безпеки підприємства хлібопекарської галузі та виявлення ймовірних загроз, можливості для розробки ефективних стратегій розвитку підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів, що є підґрунтям для надання практичних рекомендацій щодо поглибленого розуміння процесів, які характеризують управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі, забезпечена використанням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Застосовані методи наукового пізнання дали змогу всебічно розкрити об'єкт та предмет дослідження, а також визначити завдання для досягнення поставленої мети. На належному рівні використано емпіричні дані та проведено практичні розрахунки.

У дисертаційній роботі сформульовано та обґрунтовано сукупність положень, які характеризуються науковою новизною і свідчать про особистий внесок її автора у розвиток економічної науки, який полягає у вирішенні наукових завдань щодо розкриття теоретичних засад та удосконалення методологічних положень системи управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі.

Практична цінність результатів дослідження та їх впровадження. Цінність отриманих наукових результатів полягає в тому, що теоретичні положення дисертації зорієнтовані на підвищення рівня управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі, а розроблені наукові положення логічно доведені до рівня конкретних пропозицій, доцільних для впровадження у практичну діяльність підприємств.

Результати, отримані в дисертаційній роботі, впроваджені в практичну діяльність ПрАТ «Концерн Хлібпром» (довідка № 45/1137 від 11.02.2021 р.), Підприємстві «Немирівський комбінат кооперативної промисловості» (довідка № 21/204 від 09.03.2021р.), ТОВ «ПРОД-МОВА» (довідка № 19 від 11.03.2021 р.), ТОВ «ТРОСТЯНЕЦЬХЛІБ» (довідка № 1724 від 07.04.2021 р.).

Підтвердженням наукової та практичної цінності отриманих результатів є використання основних методичних розробок та практичних рекомендацій у діяльності Департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької обласної державної адміністрації (довідка № 05-02-30/754 від 05.02.2021 р.) та навчальному процесі Вінницького національного аграрного університету при викладанні окремих частин навчальних дисциплін «Фінанси підприємств», «Управління фінансовою санацією підприємства» (довідка № 01.1-60-1533 від 02.10.2020 р.).

Аналіз кількості наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації, засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно, та повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідалися і обговорювалися на науково-практичних конференціях.

Результати дисертаційної роботи Бондаренко-Берегович В.В. опубліковано у 15 наукових праць загальним обсягом 6,25 умовн. др. арк. (власний доробок автора 5,85 умовн. др. арк.), в тому числі 2,31 умовн. др. арк. у фахових виданнях, у іноземних виданнях 2,01 умовн. др. арк., у інших виданнях 1,53 умовн. др. арк. З них відповідають вимогам п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167, – 15 публікацій.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Бондаренко-Берегович В.В. Дослідження сучасного стану, особливостей і тенденцій розвитку економічної безпеки підприємств хлібопекарської галузі. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, серія економічні науки*. 2019. № 2. С. 199-208 (0,52 друк. арк.).

2. Бондаренко-Берегович В.В. Підходи до оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 6. С. 16-19 (0,78 друк. арк.).

3. Бондаренко-Берегович В.В. Економічна безпека підприємства як об'єкт управління. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ» економічні науки*, 2020. № 5 (7). С. 63-67 (0,63 друк. арк.).

4. Польова О.Л., Бондаренко-Берегович В.В. Система управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*, 2021. № 1 (55). С. 85-97 (0,77 друк. арк., особистий внесок – 0,38 друк. арк. – розглянуто

динаміку основних макроекономічних показників та проаналізовано види стратегічної поведінки підприємств хлібопекарської галузі).

Статті у наукових фахових виданнях інших держав:

5. Bondarenko-Berehovych V. Innovative component in the system of management of economic security of enterprises of the bakery industry of Ukraine. *Norwegian Journal of Development of the International Science*. 2021. № 53, Vol. 2. P. 17-24 (0,73 друк. арк.).

6. Bondarenko-Berehovych V. Methodical approach to the assessment of the economic security management system of the enterprise. *Deutsche internationale Zeitschrift für zeitgenössische Wissenschaft*. 2021. № 9, Vol. 2 P. 11-15 (0,77 друк. арк.).

7. Bondarenko-Berehovych V. Improvement of methodical approaches to the management of the system of economic security of bakery industry enterprises. *Theoretical and Practical Research in Economic Fields*. 2021. № 1 (23), Vol. 12. P. 31-38 (0,51 друк. арк.).

Тези доповідей у матеріалах наукових конференцій:

8. Бондаренко-Берегович В.В. Сутність та особливості економічної безпеки. *Актуальні проблеми сучасної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 8-9 червня 2018 року, м. Київ, частина I*. 2018. С. 10-12 (0,23 друк. арк.).

9. Бондаренко-Берегович В.В., Мельник Т.А. Управління економічною безпекою на підприємстві. *Тридцять треті економіко-правові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 27 грудня 2018 року, м. Львів*. 2018. С. 5-7. (0,14 друк арк., особистий внесок – 0,13 друк. арк. – висвітлено основні аспекти економічної безпеки).

10. Бондаренко-Берегович В.В. Управління економічною безпекою підприємства: концептуальний підхід. *Управління та адміністрування: конкурентні виклики сучасності: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 15 жовтня 2020 року. м. Харків, 2020. С. 207-209* (0,15 друк. арк.).

11. Bondarenko-Berehovych V. Overview of the phenomenon of interpretation of economic security in the modern world. *Science and practice of today: the IX th International Scientific and Practical Conference November 16-19, 2020. Ankara, Turkey, 2020. P. 80-82* (0,16 друк. арк.).

12. Bondarenko-Berehovych V. Economic security as a key direction of the development of the enterprise safety. *Achievements and prospects of modern scientific research: the II International scientific and practical conference January 11-13, 2021. Buenos Aires, Argentina, 2021. P. 472-476* (0,27 друк. арк.).

13. Бондаренко-Берегович В.В. Методичні підходи щодо управління

системою економічної безпеки підприємств хлібопекарської галузі. *Економічний потенціал регіонів: теоретичні засади та практика реалізації*: міжнародна науково-практична конференція, 20 лютого 2021 року. м. Київ, 2021. С. 14-18 (0,21 друк. арк.).

14. Бондаренко-Берегович В.В. Теоретичний базис управління економічною безпекою підприємства. *Глобалізація: співвідношення міжнародних та національних економічних інтересів під впливом нових викликів*: VII міжнародна науково-практична конференція, 9 квітня 2021 року. м. Одеса, 2021. С. 21-25 (0,26 друк. арк.).

15. Бондаренко-Берегович В.В. Концептуальний підхід виокремлення показників економічної безпеки. *Управлінська діяльність: досвід, тенденції та перспективи*: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27 квітня 2021 року, м. Харків, 2021. С. 179-180 (0,12 друк. арк.).

Положення дисертаційної роботи пройшли апробацію у доповідях та виступах дисертантки на 5 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, що відбулись протягом 2020-2021 рр.

ВИСНОВОК

Дисертація Бондаренко-Берегович Валерії Валентинівни на тему: «Управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики та містить підходи до розв'язання теоретичних і практичних завдань щодо системи управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі.

Наукові положення, що знайшли відображення в дисертації, є обґрунтованими, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, значний перелік узагальнених, систематизованих та опрацьованих автором фундаментальних робіт вітчизняних та зарубіжних учених і фахівців з питань управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі. Роботу виконано державною мовою.

Поставлені мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження відповідають темі дисертації. Автором дисертаційної роботи використана сучасна методологія наукових досліджень: аналіз, синтез, порівняння, групування, індукція, дедукція і спеціальні методи дослідження: порівняльно-ретроспективний аналіз та абстрагування, системний підхід, прогнозування, економіко-статистичний. Для унаочнення отриманих результатів використано табличний та графічний методи.

Висновки, зроблені Бондаренко-Берегович В.В. в повній мірі відображають основні положення проведеного дослідження та можливі результати їх впровадження у діяльність підприємств хлібопекарської галузі.

Дисертація Бондаренко-Берегович Валерії Валентинівни на тему: «Управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі» за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів відповідає спеціальності 051 «Економіка», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами та доповненнями), та пп. 9, 10, 11, 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167 (зі змінами та доповненнями) та за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Дисертація Бондаренко-Берегович Валерії Валентинівни на тему: «Управління економічною безпекою підприємств хлібопекарської галузі» може бути рекомендована до подання у спеціалізовану вчену раду на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 – економіка.

Рецензенти:

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри бухгалтерського
обліку Вінницького національного
аграрного університету

Н.Л.Правдюк

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування Вінницького
національного аграрного університету

Л.О.Вдовенко

Особистий підпис
засвідчую

Начальник відділу
кадрів ВНАУ

Тетяна І. Трасюк